

ΤΑ SOS .....ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

❖ Μεταβολές σε φωνήεντα

Πολλές ομόρριζες λέξεις διαφέρουν στην ορθογραφία τους , επειδή το φωνήεν του θέματος μεταβάλλεται,π.χ. -ει>-οι ή -ι , -ο >-ω:

- αλείφω, άλειμμα ΑΛΛΑ αλοιφή
- αμείβω ΑΛΛΑ αμοιβή
- λείπω, έλλειψη ΑΛΛΑ ελλιπής, ανελλιπώς , λιποβαρής , υπόλοιπος
- όλεθρος ΑΛΛΑ πανωλεθρία
- όνομα ΑΛΛΑ ανώνυμος, ανωνυμία , συνώνυμα
- όροφος ,ψευδοροφή ΑΛΛΑ διώροφος
- όρυγμα ΑΛΛΑ διώρυγα
- ορυχείο ΑΛΛΑ χρυσωρυχείο
- [λογ.]ομνύω [=ορκίζομαι] ΑΛΛΑ συνωμοτώ, συνωμοσία

❖ Αποφεύγουμε λάθη στη χρήση.....ρημάτων

- αποτεινομαι , αποτάθηκα , να αποταθώ[όχι : να αποτανθώ]
- εφιστώ[την προσοχή] ΑΛΛΑ : επέστησα, να επιστήσω[όχι:να εφιστήσω]
- μέλει[δε με μέλει=νοιάζει] ΑΛΛΑ μέλλει [με-λλ, όπως μέλλον , π.χ, τι μέλλει γενέσθαι;]
- συνιστάται[η χρήση] [=προτείνεται] ΑΛΛΑ [σε τι] συνίσταται [η λύση αυτή] ;
- η προστακτική αορίστου δεν παίρνει αύξηση: υπόγραψέ το[όχι υπέγραψέ το]
- η αύξηση διατηρείται όταν τονίζεται : έξέφρασε αλλά εκφράσαμε τις απόψεις/ εμπνέω αλλά ενέπνεα το θαυμασμό
- αντεπεξέρχομαι [όχι ανταπεξέρχομαι] / αποθανατίζω[όχι αποθανατίζω]
- το ρήμα βάλλω και τα σύνθετά του γράφονται με 2 -λ στους εξακολουθητικούς χρόνους [διαβάλλει πάντα τους συνεργάτες του] και με 1 -λ στους στιγμιαίους και συντελεσμένους χρόνους [έχει υποβάλει την παραίτησή του]
- ο ενεστώτας και ο αόριστος των συνθέτων του άγω [ο πρωθυπουργός πήγε στο Παρίσι να διεξαγάγει συνομιλίες /=μια φορά αλλά η ομάδα αποφάσισε να διεξάγει όλους τους αγώνες στο νέο γήπεδο/= πάντοτε]
- παράγω , έχω παραγάγει [όχι έχω παράγει]

❖ Ορθογραφία στα .....αριθμητικά

- Τα απόλυτα αριθμητικά από το 1 μέχρι το 20 γράφονται με μια λέξη: π.χ. δεκατρία, δεκατέσσερα, δεκαπέντε
- Από το 21 και πάνω οι μονάδες , οι δεκάδες , οι εκατοντάδες , οι χιλιάδες κ.τ.λ. γράφονται με ξεχωριστές λέξεις : π.χ. είκοσι δύο, διακόσια είκοσι δύο, τριακόσια τριάντα οχτώ, δύο χιλιάδες δεκαεπτά , εκατό χιλιάδες διακόσια δεκαεπτά
- Γράφονται με μια λέξη τα τακτικά αριθμητικά από το πρώτος μέχρι το δωδέκατος , καθώς και αυτά που δηλώνουν δεκάδες , εκατοντάδες , χιλιάδες κ.τ.λ. : εικοστός, τριακοστός, εκατοστός, χιλιοστός
- Τα υπόλοιπα γράφονται με ξεχωριστές λέξεις : π.χ. δέκατος τρίτος , εκατοστός ογδοηκοστός τρίτος, χιλιοστός εικοστός πρώτος

- Τα σύνθετα με β' συνθετικό το μισός , μισή ,μισό γράφονται στη λήγουσα με -η , όταν α' συνθετικό είναι το αρσενικό ένας ή το θηλυκό μία , αλλά με -ι όταν α' συνθετικό είναι το ουδέτερο ένα ή κάποιος άλλος αριθμός_π.χ. ενάμιση μήνας , μιάμιση βδομάδα ΑΛΛΑ ενάμισι μέτρο_ ,διόμισι κιλά ,_τρεισήμισι βδομάδες , εξίμισι λίτρα
- ❖ Πολύς, πολλή, πολύ
  - ✓ Το θηλυκό γράφεται με λλ: π.χ. πολλή αγάπη
  - ✓ Το αρσενικό και το ουδέτερο γράφονται στον ενικό με λ αλλά στον πληθυντικό με λλ π.χ. πολύς κόσμος, πολύ φαγητό ΑΛΛΑ πολλοί άνθρωποι, πολλά βιβλία
  - ✓ όταν συνοδεύει επίθετο ή ρήμα πρόκειται για επίρρημα : πολύ ωραία τσάντα , πολύ καλά, δούλεψε πολύ
- ❖ με ποιο ...[-ι].... γράφεται ;
  - ✚ αναστήλωση [μνημείου] ΑΛΛΑ αναστύλωση [ηθικού , κύρους]
  - ✚ ανδρεία ΑΛΛΑ ανανδρία , λειψανδρία
  - ✚ απαξιώ , απαξιούς, απαξιοί [από το αρχαίο ρήμα αξιόω-ώ]
  - ✚ δίδυμος , διμερής , δίοδος , δίσεκτος, δισυπόστατος , δίτροχος ΑΛΛΑ δυάρι, δυάδα, δυαδικός [τα σύνθετα του δύο γράφονται με -ι , ενώ τα παράγωγά του με δυ-]
  - ✚ επηρεάζω ΑΛΛΑ επιρροή
  - ✚ εφορεία[αρχαιοτήτων] ΑΛΛΑ [οικονομική] εφορία
  - ✚ κλήση[τηλεφωνική] , έκκληση [για βοήθεια], ετερόκλητα [στοιχεία] , σύγκληση [συμβουλίου] ΑΛΛΑ κλίση [λέξεων] , ετερόκλιτο [ουσιαστικό], σύγκλιση [οικονομικών, απόψεων] ΑΛΛΑ λύση, έκλυση[ηθών, ραδιενέργειας] , κατάλυση [της δημοκρατίας]
  - ✚ λατρεία ΑΛΛΑ ειδωλολατρία, προσωπολατρία
  - ✚ θρησκεία ΑΛΛΑ ανεξιθρησκία
  - ✚ νοιάζει , νοιάζομαι , μονοιάζω[=συμφιλιώνω]
  - ✚ νιώθω
  - ✚ νοσηλεία ΑΛΛΑ τα νοσήλια
  - ✚ ξενιτιά
  - ✚ ξυπόλυτος
  - ✚ οξειδίο , μονοξειδίο, διοξειδίο κ.τ.λ.
  - ✚ περηφάνια ΑΛΛΑ υπερηφάνεια
  - ✚ πορεία ΑΛΛΑ πρωτοπορία[<πρωτοπόρος]
  - ✚ σάτιρα , σατιρικός ΑΛΛΑ Σάτυρος, σατυρικό [δράμα]
  - ✚ στίχος [κειμένου, ποιήματος] ΑΛΛΑ στοίχος [παράταξης , παρέλασης] , στοιχηθείτε!
  - ✚ στοίβα , στοίβαγμα , στοιβάζω ΑΛΛΑ [αγωνιστικός] στίβος, στιβάδα [ηλεκτρονίων] , χιονοστιβάδα
  - ✚ ταξίδι
  - ✚ τείνω ΑΛΛΑ αποτίω [φόρο τιμής]

επιμέλεια : Κ.Χαλέπη